

METODERAPPORT SKUP 2021 28 ÅR MED NYGAARD OG RUSHDIE

**JOURNALISTIKK OM POLITIARBEID, POLITIKK
OG YTRINGSFRIHET, AV ODD ISUNGSET, NRK
PUBLISERT I NRK, TV2 OG TIDEN NORSK FORLAG**

Innholdsfortegnelse

1: Innledning: Et angrep på demokratiet og ytringsfriheten	1
2. Hvordan startet det?	1
3. Den sentrale problemstillingen	2
4. Metode: Tålmodighet, tillit og utholdenhet	2
4.1. Visum, et vendepunkt	3
4.2. Publisering som metode	3
4.3. Tillit som metode	4
4.4. Innsyn og avslag	5
4.5. Rikets tilstand	6
4.6. Et ideologisk forsvar for ytringsfriheten	7
4.7. Tålmodighet som metode: Pensjonistene forteller	8
4.8. Journalistikk som virker: Gjenopptakelsen	9
4.9. Journalistikk som virker: Spesialenheten gransker	10
4.10. Journalistikk som virker: Siktelsen	11
4.11. Bekreftelsen: Ambassaden medvirket	11
5. Kilder, medgang og motstand	12
6. Spesielle erfaringer	13
7. Jus og etikk	15
8. Sikkerhet	15
9. Internasjonalt gjennomslag	16
10. Konsekvenser	16
11. Publiseringer:	17
12. Hva er nytt?	17
1997/98 Dokumentaren "Attentatet i Dagaliveien" + totalt 14 saker på TV2-nyhetene:	17
2000: Boka Attentatet (Tiden forlag)	18
2001 Rikets tilstand	18
2008 Blodsporene fra Dagaliveien (dokumentar 70 minutter)	19
2010 Boka "Hvem skjøt William Nygaard?"	19
2012 Dokumentaren "Dødsdommen", NRK Brennpunkt	20
2018 Kripes sikter to personer	20
2021 En av de siktede var diplomat ved ambassaden	20
13. Vedlegg	1
Hovedpubliseringer	1
Et utvalg andre publiseringer	1
Utvalgte publiseringer på nett, fra 2008 og utover:	2
Publisering i 2022	3
Omtale i andre medier da jeg var frilanser	3
Kronikker	3
Internasjonal omtale:	3
Podkast-serien Fatwa på BBC	3

- Innsender og kontaktperson: Odd Isungset, odd.isungset@nrk.no
- Telefon: 90 72 75 31
- Publisering: NRK, TV 2, Tiden norsk forlag
- Oslo, 17. januar 2022

1: Innledning: Et angrep på demokratiet og ytringsfriheten

Skuddene som rammet William Nygaard 11.oktober 1993 forandret Norge. Det var det første islamistiske terrorangrepet på norsk jord. Det var liten tvil om at drapsforsøket var utløst av en dødsdom avsagt av en religiøs diktator i Iran. Men politiet så en annen vei, og hevdet at det var pressen som hadde skapt Rushdie-sporet. De henla saken i all stillhet i 2007. Verken William Nygaard eller offentligheten ble informert.

Saken ble gjenopptatt i 2008, og er i skrivende stund fortsatt under etterforskning. Rett før foreldelsesfristen i 2018 siktet Kripos to personer. Men de ville ikke si hvem de to var. Tre år seinere, i november 2021 kunne NRK avsløre identiteten deres: Den ene hadde jobbet som førstesekretær ved den iranske ambassaden. Den andre var en libanesiser som har vært knyttet til Hizbollah.

Siktelsen var en delvis bekreftelse på det William Nygaard hele tiden hadde hevdet. Den var også langt på vei en bekreftelse på det som har vært noe av drivkraften i mitt journalistiske arbeid i alle disse årene: *Den uhyrlige tanken på at den iranske ambassaden i Norge hadde vært involvert i et drapsforsøk på norsk jord.*

Verken iraneren eller libaneseren visste om siktelsen. Vi sporet opp, og kontaktet begge. Libaneseren ble svært overrasket da han fikk vite at han var under etterforskning for et drapsforsøk i Norge for 28 år siden. Han stilte til intervju, og sa at han gjerne ville komme hit for å forklare seg. Beretningen om libaneseren og den iranske diplomaten er den foreløpig siste publiseringen i et journalistisk prosjekt som har strukket seg over 28 år. Gjennombruddet i disse sakene hadde ikke vært mulig uten et solid gravesamarbeid med Mohammed Alayuobi, Tormod Strand og Lokman Ghorbani.

Ifølge statuttene for SKUP-prisen kan arbeid som varer i flere år vurderes. Derfor leverer jeg en metoderapport om et prosjekt jeg har jobbet med i rykk og napp i store deler av mitt yrkesaktive liv. De viktigste publiseringene har vært fire TV-dokumentarer, to bøker, et femtitalls saker i Dagsrevyen, Dagsnytt og TV2-nyhetene og to podkast-episoder.

De viktigste konsekvensene av mitt arbeid er at etterforskningen har blitt gjenopptatt, at flere personer har blitt siktet, og at det ble startet forhandlinger som førte til at iranske myndigheter kunngjorde at de ikke lenger aktivt støttet fatwaen mot Salman Rushdie.

2. Hvordan startet det?

Arbeidet startet 11.oktober 1993, den dagen William Nygaard ble skutt. Jeg var vakt sjef i TV 2-nyhetene, og mottok telefonen fra en tipser med politiradio. Vi forstod raskt at det dreide seg om noe langt større enn en vanlig kriminalsak. Drapsforsøket var nøye planlagt. Det var åpenbart at minst to personer stod bak.

Fire år tidligere hadde jeg for første gang vært inne i en norsk moske. Som Dagsnytt-reporter ble jeg sendt ut for å dekke møtet i Det muslimske forsvarsrådet. De skulle diskutere hvordan de kunne hindre at Salman Rushdies bok «Sataniske vers» kom ut på norsk. Det førte til at jeg også kom i kontakt med folk i forlagsbransjen og andre som jobbet med Rushdie-saken. De første

nyhetsdøgnene etter at skuddene smalt gjenopptok jeg noen av disse kontaktene. Men som vaksjef gjorde jeg ikke mye mer enn ordinære fortløpende nyhetsvurderinger av hendelsen.

Mitt undersøkende arbeid startet sommeren 1995. Jeg var da redaktør for programmet Dokument 2. En kollega ba meg om å bli med på et møte med en person i det kriminelle miljøet i Oslo som påstod at han visste hvem som skjøt. Mannen hadde jobbet for den iranske ambassaden og hevdet at han hadde vært med å spåne på Nygaard. Han sa at han visste om folk som hadde blitt kontaktet av iranske agenter med tanke på å gjennomføre et attentat i Oslo.

Kildens opplysninger var interessante. Han snakket om spaning, våpen, dekkleiligheter og fluktrute. Mye av det han sa stemte. Mye var så godt som umulig å kontrollere. Han ville dessuten ha klekkelig betaling for å gi flere opplysninger. Det var naturligvis helt uaktuelt.

Etter den første samtalen med kilden kontaktet vi William Nygaard. Han snakket om bokutgivelsen, truslene, angrepene på oversetterne, og om hvordan det var å bli skutt. Det var som et TV-manus. Det var bare en hake ved det: Han aktet absolutt ikke å "sutre over sin egen sak som TV-underholdning". Idet vi gikk sa han at han skulle vurdere vårt ønske om intervju på ny, dersom vi en dag hadde noe substansielt nytt å berette. I ettertid er jeg glad for at han var så steil og sta. Dersom han hadde stilt opp hadde jeg trolig gitt meg. *Nå hadde jeg fått en utfordring: Jeg måtte finne noe substansielt. Noe som ingen andre visste om, eller noe som noen ville skjule.*

3. Den sentrale problemstillingen.

Det viktigste spørsmålet i starten var opplagt: Hadde politiet gjort det vi måtte forvente når et terroranslag av denne typen rammet vårt samfunn? Sakens store samfunnsmessige overbygning triggert meg: Hvordan forholdt norske myndigheter seg til ytringsfriheten som en kjerneverdi? Hvordan forholdt politikerne seg til Iran, til dødsdommen og til Rushdie? Hadde Nygaard fått den støtten han burde få etter at Khomeini ville straffe ham med døden for en bokutgivelse? Stemte det at frykten for å legge seg ut med Iran påvirket etterforskningen? *Og var det virkelig sant at den iranske ambassaden hadde medvirket til et drapsforsøk på norsk jord?*

4. Metode: Tålmodighet, tillit og utholdenhet.

Arbeidet strekker seg over en periode på 26 år. Det har gått i rykk og napp. Mesteparten av tiden har jeg jobbet aleine. Jeg har trålet alt som er skrevet om saken i norske medier, og mye av det som er publisert i utlandet. Tilfanget av åpne skriftlige kilder har vært omfattende: A-tekst, Aschehougs arkiv, Rushdie-komiteens arkiv og Nasjonalbiblioteket, lyd og video fra TV 2, NRK og internasjonale kringkastere. Bøker, foredrag og internasjonale dokumentarfilmer om Rushdie-saken og iransk terror. Jeg har finstudert rettsdokumenter og hatt en rekke samtaler med kilder i Storbritannia, Tyskland og Frankrike om Irans terroraktivitet i Europa.

Jeg har skrevet mange innsynssøknader, og fått mange avslag. Jeg ble overrasket da Utenriksdepartementet ikke ville utlevere et eneste dokument om Rushdie-saken. Jeg klaget og purret. Dokumentene ble nedgradert, og jeg kunne se at flere dokumenter ikke var mer sensitive enn at de var kopier av norske avisartikler som var sendt til ambassader i utlandet.

Jeg har flere ganger søkt om innsyn i politiets dokumenter, men har fått avslag på alt. Jeg fikk ikke tilgang til åstedsmapper, jeg fikk ikke logger, jeg fikk ikke politi-bilder. Jeg fikk ikke en gang fotografere ryggen på A4-permene. Jeg forstod derfor at jeg måtte satse på muntlige kilder, i politiet, i POT, i det kriminelle miljøet, i det iranske miljøet og i forlags- og ytringsfrihetsmiljøet innenlands og utenlands.

Nøkkelen har vært detaljkunnskap, tålmodighet og tillit. Over tid har metoden gitt meg et betydelig inntak. Jeg har fått tak i bilder, rapporter, analyser og ikke minst avhørsdokumenter og vitneforklaringer som jeg formelt sett aldri skulle hatt innsyn i.

4.1. Visum, et vendepunkt.

I årene etter drapsforsøket i Dagaliveien var det så godt som ingen vestlige journalister som slapp inn i Iran. Men da Muhammed Khatami kom til makta i 1997 øynet jeg sjansen. Han ble beskrevet som moderat. Jeg søkte om visum og presiserte at jeg ville ha et intervju om Nygaard- og Rushdie-saken på høyest mulig nivå. En dag fikk jeg uventet vite at visumet var innvilget. Noen uker seinere satt jeg og fotograf Frank Melhus på flyet til Teheran.

Det var en skjellsettende opplevelse. Endelig skulle jeg få stille spørsmål om drapsforsøket i Norge til myndighetene i Teheran. Det var bare en hake ved det. Intervjuavtalen ble stadig utsatt, og jeg var redd for at jeg måtte dra hjem kun med de andre reportasjene som den iranske ambassaden i Norge hadde foreslått at jeg burde lage. Jeg maste hyppig, og det endte med at jeg fikk et intervju med generaldirektøren i det iranske utenriksdepartementet den dagen vil skulle dra tilbake til Norge. Etter lange forhandlinger med han og hans tolk gikk han med på å gjøre intervjuet på engelsk. Språket var kraftig. Han sa at fatwaen både gjaldt forleggerne og oversetterne, men at Nygaard ikke var hovedmålet. «The main target is Salman Rushdie, if he is going to be die it will solve many things», sa han i det timelange intervjuet.

Idet han sa det, visste jeg at jeg hadde en TV-historie. Nå gjaldt det bare å komme seg ut av landet, og å intensivere arbeidet. Bildene fra Iran ga dokumentaren et løft. Jeg håpet at sterke ordene om dødsdommen mot Nygaard og Rushdie var nok til å få han til å stille. Jeg viste et lite utdrag, og han sa ja. Noen dager senere spilte jeg av hele intervjuet med generaldirektøren og filmet Nygaard mens han så på. TV-messig er det sentralt å fange slike øyeblikk. Det er også viktig som undersøkende metode fordi en god første-fortelling er en døråpner til videre kildearbeid. Reisen til Iran viste andre kilder at vi ville strekke oss langt. Vi hadde helt nye referanser til samtaler med kilder bl.a. i det iranske eksilmiljøet og i Overvåkingspolitiet. Opptakene fra reisen innebar også at vår dokumentar ble solgt til andre land, og at vi dermed fikk nye internasjonale kilder.

4.2 Publisering som metode.

Et stort problem var at jeg aldri fikk svar på mine forespørsler til Oslopolitiet. Jeg trodde lenge jeg skulle få et intervju med kriminalsjef Roger Andresen. Men han utsatte og utsatte, og besvarte ikke mine telefonhenvendelser. Derfor måtte vi ferdigstille dokumentaren uten kommentar fra politiet.

Jeg hadde også en annen stor utfordring. Den handlet om å få eks-politimester Willy Haugli og Fremskrittsparti-politiker Jan Simonsen i tale. Jeg hadde med betydelig interesse lest boka som

Willy Haugli ga ut i 1995. Der skrev han blant annet om Jan Simonsens sterke engasjement til fordel for en norsk-pakistaner som var mistenkt i Nygaard-saken.

Jeg forstod at Simonsen var nøkkelen til å få vite mer om dette sporet. Da jeg møtte han på Stortinget la han ut om sitt vennskap med norsk-pakistaneren Ali, og om sitt engasjement for å hjelpe han med å få tilbake våpensamlingen som politiet hadde beslaglagt. Han fortalte nedsettende om politimetodene som ble brukt da norsk politi sporet opp Ali i Pakistan.

Jeg ville gjerne gjøre et TV-intervju med Simonsen. Men han ville ikke. Han tok ett forbehold. Dersom Haugli gjentok det han skrev i boka, ville han ta til motmæle. Derfor maste jeg gjentatte ganger på eks-politimesteren. Til slutt gikk han med på å lese noen avsnitt i boka. Jeg betraktet det som en TV-messig katastrofe, men valgte likevel å gjøre opptak på et hotellrom i Bodø. Deretter dro jeg rett til Stortinget for å få Simonsens tilsvarende svar. Grepet skulle vise seg å bli avgjørende både for mitt og politiets videre arbeid med saken. I intervjuet gikk den erfarne politikeren svært langt i å forsvare sin nære venn. Han sa blant annet at det ikke var det minste mistenkelig at Ali hadde reist spontant på enveis-billett til Iran dagen etter at Nygaard ble skutt. Han sammenliknet dette med en spontan bilvask.

Publiseringen av intervjuet førte til at et nytt vitne meldte seg for Oslo-politiet. Betydningen skjønnte jeg først mange år seinere. Vitnets beretning førte til at det i 1998 ble iverksatt en serie med nye etterforskningskritt. Resultatet var en nøyte planlagt pågripelse, tre år etter at politiet hadde avsluttet den aktive etterforskningen. Men resultatet var også en underlig løslatelse. Alt dette skjedde uten at noen medier fanget opp dramaet våren 1998.

Jeg ante ingenting om den nye etterforskningen da jeg laget en utvidet og oppdatert versjon av dokumentaren til femårs-dagen for attentatet i 1998. På ny gikk jeg gjennom alt materiale og alle notater. Var det noe jeg hadde oversett? Detaljer fra vitner som uttalte seg de første dagene? På den måten fant jeg nøkkelvitnet, ei ung jente som så attentatmannen spasere vekk fra åstedet i hettegenser. Hun stilte anonymt på TV. Denne gangen stilte også Roger Andresen opp. Han slo nå fast at bokutgivelsen var det eneste sentrale sporet. *Men han ville ikke si noe konkret om sporene.*

4.3. Tillit som metode.

I forkant av fem-års-dagen hadde jeg fornyet kontakt med Nygaard. Fram til da hadde han unnlatt å kritisere politiet. Men etter TV 2-dokumentaren hadde han blitt kontaktet av flere naboer som fortalte om rot med avhør og om tips som ikke ble fulgt opp. En dag ringte han meg. Han hadde blitt stoppet av en ekspeditør i en aviskiosk som sa han hadde tips om saken. Nygaard hadde først bedt mannen om å kontakte politiet. Men så hadde han ombestemt seg, reist tilbake og spurt om han i stedet ville snakke med meg.

Det ble starten på et langt kildearbeid. Ekspeditøren var fra Iran. Han hadde mange spennende opplysninger om en iransk mann som hadde kommet til Norge i 1989 og som hadde fått asyl. Jeg fikk vite at mannen like fullt samarbeidet tett med ambassaden, og hadde vært på flere reiser til hjemlandet. Jeg sjekket adresser, inntekt, skatt, Jeg fant et enkeltpersonfirma som angivelig drev med import og eksport. Jeg snakket med eks-kona, huseieren og naboene. Jeg fikk vite at han ofte gikk med kniv. Ved hjelp av eksil-iranere fikk jeg tak i bilder og opplysninger om hans forbindelser til

revolusjonsgarden. Jeg fikk vite at han bodde i Teheran der han angivelig var velstående. Til slutt kom jeg ikke videre, og fant ut at jeg måtte kontakte politiet for å høre hva de hadde gjort med tipsene de hadde fått om mannen. De sa at han raskt ble sjekket ut av saken fordi han var på lista over passasjerer som satt på et fly da Nygaard ble skutt. Politiet visste ikke om hans nære forbindelser til ambassaden, noe som gjorde at de i teorien kunne utstede falskt pass slik at noen andre kunne reise på hans identitet. Dette var kjent fra andre iranske terroraksjoner.

Jeg kom ikke lenger. I løpet av årene har jeg sjekket flere slike spor. Noen er forkastet relativt raskt, andre har krevd flere måneders arbeid. Det er metodisk viktig å gå like langt for å forfølge alle spor, og vurdere hva som taler for og mot at det kan være noe å forfølge.

Det viktigste for meg med denne episoden handlet om tillit. *For meg var det et vendepunkt og en sterk inspirasjon til videre arbeid at Nygaard kontaktet meg framfor politiet etter at han møtte iraneren i kiosken.*

4.4. Innsyn og avslag.

Jeg kunne ha gitt meg etter publiseringen av dokumentaren i 1998. Men saken ville ikke slippe taket. Da jeg snakket med politifolk fikk jeg en fornemmelse av at det hadde skjedd noe som opprørte dem. *Jeg skjønnte bare ikke helt hva det var.*

I årene etterpå fortsatte jeg derfor å lese alt jeg kom over om iransk statsterrorisme. Det handlet om over 60 drap på opposisjonelle i Europa. Den mest sentrale var eks-president Bhaktiar. I mange av sakene hadde iranske agenter beviselig sluppet unna. Det var avhopperne fra regimet som var de mest sentrale kildene, derfor jobbet jeg hardt for å spore dem opp. Noen hadde ny identitet, mange hadde beskyttelse. Den mest prominente var tidligere president Bani Sadr. I 1997 intervjuet jeg han, inngjerdet i et hus i Paris, omgitt av væpnede vakter. Han sa at han var sikker på at den iranske ambassaden hadde medvirket. Han var også et sentralt vitne i den tyske maratonrettssaken etter massakren på fire iranske eksil-politikere i Berlin i 1992. Men han ble aldri kontaktet av norsk politi.

Jeg leste alt jeg kom over om angrepene på oversetterne i Japan og Italia, og om rettsprosessen etter mordbrannen på et hotell i Sivas i Tyrkia. Angrepet skjedde bare et halvt år før drapsforsøket i Norge. Rasende muslimer hadde gått rett fra fredagsbønnen til et hotell der oversetteren Aziz Nesin var på seminar sammen med en rekke andre forfattere. De satte fyr på hotellet. Hele 37 mennesker omkom, Nesin overlevde.

Med dette som bakteppe ønsket jeg å finne ut mer om hva som hadde foregått i den iranske ambassaden i Norge, og i en moske i Rathkes gate. Det betydde at jeg intensiverte kildearbeidet og snakket med kilder i politiet, overvåkingspolitiet, i et kriminelt torpedo-miljø, og med advokater som hadde bistått noen av kildene. To av de viktigste sporene handlet om libaneseren og eks-diplomaten som 20 år seinere ble siktet i Nygaard-saken.

Mye av informasjonen fikk jeg fra anonyme kilder. Jeg var i tvil om hva jeg skulle gjøre med det. Fortellingene lot seg ikke presse inn i et nyhetsformat på TV. Det var uaktuelt å lage en ny TV-dokumentar. Jeg bestemte meg derfor for å sjekke ut bokformatet. Jeg søkte om støtte, tok permisjon fra TV 2 og intensiverte researchen. Jeg håpet at jeg denne gangen skulle få innsyn i noen

politidokumenter, men slik gikk det ikke. Jeg innså at det var lettere å få informasjon hos kilder og myndigheter i utlandet enn i Norge. Jeg dro til London for å studere Rushdie-komiteens arkiv og snakke med ledelsen i Article 19. De hadde samlet og systematisert all informasjon om angrepene på Rushdie-boka verden over.

I en kilde-samtale fikk jeg vite om en mulig forbindelse mellom en libanesiser som var dømt for massakren på fire iranske politikere på restaurant Mykonos i Berlin i 1992, og en av de mistenkte i Nygaard-saken. I notisboka til en av de som ble dømt i Tyskland, stod nemlig et norsk telefonnummer. Det gikk til boligen til en libanesiser som var mistenkt i Nygaard-saken. Den tyske påtalemyndigheten delte gjerne informasjon om dette. Jeg dro til Generalbundesanwalt i Karlsruhe, fikk bedre kunnskap om den tyske rettsaken og bekreftelsen på det norske telefonnummeret. Men det var ikke så mye mer jeg kunne gjøre med det i første omgang. Libanesiseren var utvist fra Norge.

Nye møter med Nygaard og andre kilder resulterte i en rekke nyheter. Blant annet kunne jeg fortelle om bombetrusselen mot forleggerforeningens julebord i 1993, der alle unntatt festens hemmelige gjest William Nygaard ble evakuert.

Jeg fant også ut mye mer om en førstesekretær ved den iranske ambassaden. Det dreide seg om hans kontakter i det kriminelle miljøet, hans forsøk på å kjøpe våpen og reservedeler til militært materiell. Jeg fant ut hvor han hadde bodd, oppsøkte husverten, og fikk vite at det så ut som at diplomaten hadde flyttet i all hast. Han hadde forlatt flere eiendeler og flyttet inn i ambassaden et par uker før han forlot Norge, uten å varsle huseieren. Utleieren hadde ikke blitt kontaktet av de som etterforsket saken.

Fra politikilder fikk jeg også en rekke nye detaljer om Ali. Jeg fikk vite nøyaktig når han dro til Iran. Enveis-billetten kjøpte han kontant i dollar på flyplassen. I første omgang var destinasjonen Frankfurt. Der kjøpte han ny enveis til Iran hvor han ble avvist, og sendt tilbake til Oslo. Her kjøpte han ny enveis-billett til Pakistan. Gjennom eiendomssøk fant jeg også ut at Simonsen kjøpte en leilighet på Vålerenga som han leide ut gratis til Alis familie.

Idet jeg slutførte bokmanuset sommeren 2000 fikk jeg en oppsiktsvekkende nyhet. Jeg fikk vite at Ali hadde vært pågrepet på ny i 1998. At han hadde blitt satt på glattcelle, at han nektet å forklare seg, og at han ble løslatt samme kveld. Men hva som egentlig hadde skjedd på politihuset den lørdagen greide jeg ikke å finne ut.

Det var et dilemma for meg og for forlaget. Jeg var allerede på overtid i forhold til nye kapitler i manuset. Vi kunne utsette bokutgivelsen. Men trykking var bestilt, og vi måtte i så fall utsette et halvt år. Ordene i manuset måtte veies på gullvekt. Forlaget hadde hyret dyktige advokater for å gå gjennom jussen. Vi valgte å skrive inn opplysningene om arrestasjonen, nøkternt, faktabasert og ufullstendig. Vi trodde at noen journalister ville fatte interesse og jobbe videre ut fra det som stod der. Men det skjedde ikke.

4.5. Rikets tilstand.

Etter at boka kom ut, ble jeg med i redaksjonen i programmet Rikets tilstand. Det var så godt som umulig å la være å jobbe videre med Ali-sporet. Hvorfor ble han pågrepet på ny? Hvorfor ble han

løslatt? Var det virkelig sant det enkelte antydte at han hadde fått ekstra mild behandling fordi han var en nær venn av Jan Simonsen?

Vi bestemte oss for å granske Simonsens vennekrets. Det vi fant var oppsiktsvekkende. Politikeren hadde jobbet aktivt for å hjelpe sin nære venn Ivar Berge med å få skjenkebevilling til utestedet Enka. Vi fant også ut at vennen var dømt for hallikvirksomhet i Tyskland der 11 unge gutter ned i 14-års-alderen hadde solgt sex til eldre menn.

Samtidig fikk vi stadig nye opplysninger om Nygaard-saken. En dag fikk jeg tak i et bilde av våpenbeslaget som var gjort hjemme hos Ali. Ni håndvåpen og en rekke ladde magasiner. Nå intensiverte jeg puslespill-metoden. Hver gang en ny brikke falt på plass ringte jeg kildene på ny med detaljerte spørsmål. En dag sporet jeg opp mannen som hadde gått til politiet med opplysningene som førte til arrestasjonen av Ali. Kjell Vidar Lauritsen var tilbakeholden i de første samtalene. Han hadde vært i sterk tvil etter at han så dokumentaren. Han var fortsatt venn med Jan Simonsen, og hadde på den måten også blitt kjent med Ali. Han hadde blitt lovet vitnebeskyttelse og hadde kommet med sentrale opplysninger i politiavhør. Det handlet blant annet om skytetrening med ekspanderende ammunisjon i Maridalen, og en reise til London der Ali forsøkte å finne ut hvor Rushdie bodde.

Jeg fant ut at Ali hadde drevet skytetrening med luftgevær på en skytebane i kjelleren på Stortinget, at han hadde hatt med seg et nykjøpt våpen på Simonsens kontor, og at det var funnet prosjektiler i skrivebordskuffa til Simonsen. Noen av opplysningene ble publisert i Rikets tilstand, andre ble publisert i TV2-nyhetene.

Vi skjønnte tidlig at vi måtte lage to sendinger, en om utestedet Enka og en om Nygaard-saken. Beretningen om Enka vakte betydelig oppsikt. I tillegg til et titalls oppslag i TV2-nyhetene preget saken avisframsidene i dagevis. Men etter en hel uke med saker om Jan Simonsen, mente flere pressekolleger at fokuseringen på hans person kanskje var i overkant. Derfor fikk ikke Nygaard-saken samme gjennomslag.

Sakene vi publiserte førte til at Jan Simonsen ble ekskludert fra Fremskrittspartiet. Det førte også til to rettssaker. Vi vant begge, og det ble ikke noe av en varslet PFU-klage fra Simonsen.

4.6. Et ideologisk forsvar for ytringsfriheten

Sommeren 2000 ble jeg fast medlem av PFU. Fra 2004 – 2010 ledet jeg utvalget. I den forbindelse kom jeg tett på karikaturstriden og drapstruslene mot Vebjørn Selbekk og Per Edgar Kokkvold. Jeg var på ny blitt redaktør for Dokument 2, og bestemte at vi skulle lage en dokumentar om karikaturstriden. I dokumentaren som vi sendte høsten 2006 viste vi tegningene. Vi iverksatte flere sikkerhetstiltak, men alt forløp rolig. Tilbakeblikket var en vekker for mange og en spore til å jobbe journalistisk med temaet ytringsfrihet.

I Vær-varsom-plakatens §1 står det om vårt særskilte ansvar for å verne om ytrings- og trykkefriheten. I Rushdie-saken og karikaturstriden ble vårt forsvar for ytringsfriheten satt på prøve. Gang på gang ble jeg minnet om at Nygaard-saken ikke var løst. Det skjedde da jeg intervjuet Salman Rushdie på boklansering i Norge. Men det var særlig et anonymt håndskrevet brev som triggert meg til ny innsats. Det handlet om løslatelsen av Ali. Det var åpenbart skrevet av en som

jobbet i politiet eller arrestforvaringen. Det inneholdt opplysninger som ikke var kjent. Nederst på brevet stod det: «*Dette bør komme fram for det norske folk.*»

Jeg følte at det var en direkte oppfordring til meg om å ikke gi opp. Det ideologiske ytringsfrihetsaspektet gjorde at jeg bestemte meg for å prøve en gang til. Året var 2007, og jeg var ferdig med min andre periode som redaktør for Dokument 2. Denne gangen hadde jeg ikke lyst til å binde meg til å lage TV eller bok. Jeg ville grave uten tanke på format. Jeg søkte Fritt Ord om en million kroner som jeg ville bruke for å sette sammen et team, en journalist og en med politifaglig kompetanse f.eks. Det lå langt utenfor rammene til Fritt Ord, men jeg fikk penger til å ta permisjon noen måneder for å drive ny research.

På nytt kontaktet jeg kilder. De som hadde vært medgjørilige og de som hadde vært vanskelige. Jeg visste at utholdenhet og tålmodighet lønte seg. Jeg visste at flere av de som hadde jobbet med kriminalsaken nå var pensjonert, og at andre var i posisjoner som gjorde at de turte å fortelle mer fritt. Det hadde gått ti år siden sist jeg laget TV om attentatet, og jeg var redd for at saken ville bli henlagt. Jeg ønsket derfor å lage en ny dokumentar, til 15-årsdagenfor attentatet. TV 2 var med på ideen.

4.7. Tålmodighet som metode: Pensjonistene forteller.

Jeg ringte tidligere politimester Willy Haugli. Jeg hadde fornemmet at han brant inne med noe, men jeg hadde ikke fått han til å si hva det var. Han var glad for at jeg pirket borti saken, og inviterte meg til Tromsø. Han var skarp og klar: Han mente at vi burde få en cold case-avdeling i politiet i Norge, og sa at han hadde skrevet et personlig brev til politimesteren i Oslo om dette, med en oppfordring til å se på bl.a. Nygaard-saken med friske øyne.

Han fortalte at saken hadde plaget han i mange år, og at han slet med en ubehagelig følelse av at noen utenforstående hadde påvirket etterforskningen. At det var noe politisk i form av en frykt for å legge seg ut med fremmede makter. Det var sterke ord fra en tidligere politimester. Men det som for alvor førte saken framover var et intervju med pensjonert politiinspektør Magne Eilertsen. Gang på gang hadde jeg forsøkt å få han til å si offentlig det han hadde sagt i fortrolighet om forbitrelsen etter den underlige løslatelsen i 98. Men han snakket om evig taushetsplikt.

Jeg gjorde et siste forsøk, med en metode som jeg hadde lyktes med tidligere. Jeg redigerte dokumentaren så godt som ferdig, og inviterte han og en kollega til å se. Så ba jeg han om å tenke en gang til. Fire dager før sending sa han ja. Med harmdirrende stemme fortalte han hvordan teamet reagerte da de fikk høre at Ali var løslatt uten at etterforskerne ble konsultert. Han sa at de aldri hadde fått noen forklaring, og at tankene fortsatt svirret i hans hode. Han fortalte også at de ble bedt om å pakke ned hele saken etter at Ali var løslatt.

I aller siste liten fikk jeg redigert intervjuet inn i den 70 minutter lange dokumentaren «Blodsporene i Dagaliveien» som ble sendt i oktober 2008. Hovedfokuset var arrestasjonen og løslatelsen. Jeg hadde fått detaljene om en pågrepelse som var så nøye planlagt at politimester Ingelin Killengreen selv hadde varslet Nygaard. Politiet slo til da Jan Simonsen var i utlandet, og de pågrep samtidig en lærer som Ali og hans brødre hadde nær kontakt med. Jeg tenkte at andre medier ville gå videre med saken, men det skjedde ikke.

4.8. Journalistikk som virker: Gjenopptakelsen

Jeg merket at William Nygaard var skuffa over at den manglende oppfølgingen i mediene og i samfunnet ellers. Han lurte på hva vi kunne gjøre. Jeg anbefalte at han tok kontakt med Riksadvokaten.

Noen uker seinere løsnet det. Riksadvokaten Tor Axel Bush inviterte oss to til et møte. Det var oppløftende. Vel en måned seinere ble det konkret. Riksadvokaten ba Oslo statsadvokatembete om å gå gjennom alt materiale for å finne ut om etterforskningen hadde vært god nok. På 20-årsdagen for fatwaen kunne jeg publisere nyheten og sitere fra Riksadvokatens brev. Bush skrev at saken ikke bare var en personlig krenkelse for William Nygaard, men et angrep på sentrale samfunnsinstitusjoner.

Nå begynte jeg for alvor å se resultater av mitt arbeid. Det var oppløftende. Nye kilder meldte seg. Jeg fikk tilgang til dokumenter som gjorde at jeg kunne stille nye spørsmål. Men hva skulle jeg bruke det til? Jeg kunne ikke lage mer for TV 2. Kanalen var dessuten i pengekrise. Ledelsen hadde lagt ned Dokument 2, og ville gjerne få oss til å ta sluttpakke. Det endte med at jeg gjorde det, og ble frilanser.

Jeg var i villrede. Jeg visste mye mer nå enn det jeg skreiv om i boka «Attentatet» i 2000. Den inneholdt bare halve historien. Var det en ide å høre om forlaget ville gi ut en ny versjon? Jeg var veldig spent på hva statsadvokaten ville konkludere med. En dag fikk jeg vite at saken skulle gjenopptas. Det var en glede, slik det alltid er når journalistikk virker. Jeg fikk også vite at etterforskningen ville bli flyttet fra Oslopolitiet til Kripos, og at målet var å løse kriminalsaken først for deretter å etterforske Oslos kriminalsjef. Jeg var henrykt, men jeg kunne ikke dele det med noen. Kripos ønsket å jobbe i ro og mak, offentlighet kunne skade det taktiske løpet. De antydte at det i løpet av kort tid kunne bli aktuelt med en pågripelse. Jeg kontaktet Tiden forlag. Vi ble enig om å jobbe med en ny bok som kunne publiseres så raskt som mulig etter en forventet arrestasjon.

Denne gangen var kildearbeidet helt annerledes. Hos Kripos var det ingen med prestisje i saken. De lurte i stedet på om jeg kunne komme på et møte og fortelle det jeg visste uten å røpe kilder eller berette om upublisert materiale. Det var en tillitserklæring og et dilemma. Det var uproblematisk å fortelle om alt jeg hadde publisert, og en glede å bistå med opplysninger om åpne kilder. Jeg snakket særlig om Mykonos-saken, og ble overrasket da jeg fikk vite at de ikke en gang hadde den tyske dommen. Kripos fikk låne min, den gikk opp i liminga i kopimaskina.

Også bokprosjektet var hemmelig. Vi planla publisering kort tid etter arrestasjonen. Boka fikk kodenavn X, og det var kun et fåtall i ledelsen hos Tiden og Gyldendal som visste om planen. Men hos Kripos fikk jeg hele tiden kun vite at de jobbet intenst og at det foreløpig ikke var aktuelt å pågripe noen.

For min del var det også et annet dilemma. Jeg satt på en del kunnskap som kunne få betydning for etterforskningen. Men jeg ville ikke gi ut upublisert materiale. Til slutt bestemte vi oss for å publisere. Det ble en intens sluttsprint. Jeg hadde samlet alt, manuset endte på 450 sider. William Nygaard fikk vite om gjenopptakelsen da han fikk manuset til gjennomlesing.

I september 2010 var det klart for lansering. A-magasinet fikk to kapitler samt en intervjuavtale med Nygaard. Endelig kunne jeg slippe nyheten om at saken faktisk hadde vært henlagt, og at den var gjenopptatt. Det ble en god del oppslag, glitrende anmeldelser og mye bra på kommentarplass. Selv om ingen medier fulgte opp med egne undersøkelser var jeg fornøyd med responsen.

4.9 Journalistikk som virker: Spesialenheten gransker

Da boka kom ut var løslatelsen av Ali ti år tidligere fortsatt et mysterium. Jeg kom ikke til bunns. Roger Andresen nektet å snakke med meg. Jeg visste at statsadvokaten hadde bestemt at han ville sende saken over til Spesialenheten for politisaker, og at planen var å vente til kriminalsaken var løst. Men etterforskningen hos Kripos trakk ut. Via ulike kilder ble jeg klar over at spesialenheten sommeren 2011 hadde besluttet å granske Andresen.

Som frilanser var jeg usikker på hva jeg skulle gjøre. Jeg inngikk en halvveis avtale med ei avis. Men kort tid etterpå fikk jeg lederjobb i Brennpunkt. Var det en ting jeg var sikker på, så var det at jeg ikke skulle lage nok en dokumentar om saken. Beretningen om spesialenhetens etterforskning holdt dessuten ikke til en sending i Brennpunkts timesformat. Men så fikk jeg nyss om at Salman Rushdie skulle gi ut sin selvbiografi. Jeg hadde intervjuet han tre ganger før, og håpet at tålmodighet og tillit som metode skulle virke denne gangen også. Jeg brukte også mine kontakter i Aschehoug og fikk landet en eksklusiv intervjuavtale. Vi var begeistret da vi kunne dra til New York for å intervju Rushdie. Men Brennpunkt var ikke noe litteraturprogram. Forutsetningen ble derfor at vi kunne grave fram noe nytt om politiarbeidet og spesialenhetens gransking.

Kollega Cecilie Ellingsen ble med som hovedforteller. Vi delte beretningen i to. Hun jobbet med historien om Rushdies år som dødsdømt, jeg jobbet med politikritikken. Vi visste at formelle innsynssøknader ikke hadde noe for seg. All erfaring så langt viste at vi måtte konsentrere oss om muntlige kilder. Gjennom nye samtaler fikk vi flere detaljer om løslatelsen. Vi fikk nye åpne kilder: Politiadvokat Svend Røer fortalte hvor sterkt han reagerte da Ali ble løslatt uten at han som jurist på saken ble rådspurt. Statsadvokat Lasse Qvigstad fortalte om alt som manglet da han gikk gjennom saksdokumentene. I intervjuet var han hard i sin politikritikk. Han sa at det var etterforskningsskritt som ikke var gjort og var kritisk til de taktiske og juridiske vurderingene som lå til grunn for å sikte Ali for falsk forklaring. Han sa også at politiet flere ganger hadde mast om å få saken henlagt. De ville ha den ut av statistikken.

Vi fikk også et intervju med Arne Røed Simonsen, mannen som skrev Kripos-rapporten. Jeg hadde flere ganger søkt om innsyn i rapporten. Nå fikk jeg detaljene muntlig. Kortversjonen var at Kripos-analysen fra 1996 pekte mot nøyaktig samme miljø som det som lå til grunn for siktelsene i 2018. Gjennom en rekke kilder fikk vi vite at Oslopolitiet knapt gjorde noen nye etterforskningsskritt etter at rapporten ble lagt fram for politiledelsen i 96. Den ble puttet i en safe på politimesterens kontor.

Vi slet med å få imøtegåelse politiledelsen, og spesielt fra Ali og Roger Andresen. Kun en gang kom jeg gjennom til Andresen. Han sa da at han ikke husket hva som skjedde da Ali ble løslatt. Han ville ikke kommentere opplysningene om løslatelsen.

18 september 2012 publiserte vi Brennpunkt-sendinga om Rushdie og Nygaard, samt en rekke nettsaker og innslag i Dagsrevyen og Dagsnytt.

4.10. Journalistikk som virker: Siktelsen

Jeg visste at timeglasset ville renne ut 11. oktober 2018. Da ville saken bli foreldet. På ny maste jeg på Kripos. Hva hadde de egentlig gjort i de ni årene de hadde etterforsket saken? Kom de til å henlegge? I så fall ville jeg gjerne stå først i innsynskøen. Hvis de tok ut en siktelse ville jeg være først med nyheten.

Jeg forstod på William Nygaard at han var urolig for at saken kom til å bli henlagt. Nå hadde han fått bistandsadvokat. Kort tid før foreldelsesfristen ble vi tre invitert til et møte hos Kripos. Der fikk vi vite at politiet hadde siktet to personer som oppholdet seg i utlandet. Jeg fikk også se et utkast til en pressemelding der det stod at mitt arbeid var en del av grunnlaget.

Jeg visste at jeg var aleine om nyheten, gjorde TV-intervju med Kripos, og med Nygaard utenfor huset i Dagaliveien. Jeg la opp løpet med saker for radio, TV og nett. Det var et par intense dager med sendinger og intervjuer med norske og utenlandske medier. Jeg var rimelig sikker på hvem den ene siktede var, og jobbet intenst for å få en bekreftelse. Denne gangen var flere reportere fra nyhetsavdelingen med på jobben. Vi posisjonerte oss godt for å være til stede dersom noe mer skulle skje i løpet av de to døgnene som gjensto før saken var foreldet. Men det skjedde ikke noe.

4.11 Bekreftelsen: [Ambassadeansatt siktet](#)

Etter siktelsen høsten 2018 jobbet jeg videre for å spore opp de siktede. Jeg visste at det var sendt flere rettsanmodninger til utlandet, ba om innsyn i de som gikk til Iran og Libanon, og fikk som ventet avslag. Jeg var rimelig sikker på at en av de siktede var Khaled Moussawi, og at han bodde i Libanon. Jeg fikk med meg NRK-kollega Mohammed Alayoubi på et forsøk på å spore han opp. Alayoubi har selv libanesiske bakgrunn og stort kontaktnett både blant libanesere i Norge, men også med folk i Libanon som kunne bistå i jakten. Men vi kom ikke helt i mål og fikk ikke satt av tid til å jobbe videre i 2018.

Jeg ville ikke slippe saken og skisserte et forslag til et systematisert nyhetssamarbeid med Alayoubi. Høsten 2021 kom vi i gang. I første omgang fikk vi satt av en måned til vårt samarbeid. Vi jobbet intenst. Alayoubi hyret medhjelpere i Sør-Libanon som trålet landsbyer der han trodde Moussawi bodde. Han leide også inn folk som gjorde det samme i Beka-dalen. Til slutt fant han fram til hans bror. Broren var skeptisk, men gikk med på å gi oss nummeret til Khaled Moussawi. Han var villig til å snakke med oss. Han bekreftet at han hadde vært avhørt i Norge, og at han hadde vært oppsøkt av libanesiske politi om samme sak i 2012. Dermed visste vi at vi snakket med rett person, og at han var en av de siktede. Til vår store overraskelse ville han stille til TV-intervju.

Samtidig fikk vi bekreftet fra sikre kilder at den andre siktede var en tidligere iransk diplomat. Det var en oppsiktsvekkende opplysning som innebar at vi kjapt fikk med Tormod Strand og Lokman Ghorbani på løpet. Nå kunne vi intensivere arbeidet med muntlige og skriftlige kilder både på arabisk og farsi. Vi jobbet intenst for å spore opp diplomaten, og fant ut hvor han jobbet. Men vi ville ikke ta kontakt før kort tid før publisering, med tanke på mulige iranske reaksjoner på at det som blir kalt en statskringkaster brakte opplysninger om at den norske stat beskyldte en iransk diplomat for medvirkning til drapsforsøk.

Kildearbeidet var krevende i forhold til politiet. Vi valgte å opplyse Kripos om at vi ville dra til Libanon, både med tanke på egen sikkerhet og med tanke på at vi gjerne ville ha bekreftelse på navnet og en kommentar fra de som var ansvarlig for etterforskningen. En sentral problemstilling var også spørsmålet om en publisering kunne skade etterforskningen. Var det etterforskningsskritt som Kripos i løpet av de 12 årene ikke hadde gjort som kunne bli spolert på grunn av vårt arbeid? Eller kunne det tenkes at en publisering var det som burde gjøres i håp om at det kunne utløse nye tips?

Vi bestemte oss i første omgang for å dra til Libanon for å se hva vi fikk. Vi ante ikke om vi ville få et intervju. Vi visste ikke om Moussawi ville komme aleine, eller om han i verste fall ville komme bevæpnet. Vi hadde med bilder av andre mistenkte, og en lang liste med spørsmål. Alt gikk fint, vi fikk på plass et timelangt intervju og dro hjem.

Vi redigerte hovedhistoriene for TV, radio og nett før vi begynte å nærme oss den iranske diplomaten. Vi hadde hans jobbmail og telefonnummeret til instituttet i Iran der han jobbet. Vi hadde kartlagt hele hans diplomatiske karriere. Vi gjorde gjentatte forsøk på å komme gjennom på telefon og e-post. Hver gang ble vi brutt. Vi oppsøkte ambassaden i Oslo, og fikk til slutt en SMS der de benektet å ha noe med drapsforsøket å gjøre. Vi gjorde intervjuer med Nygaard og hans bistandsadvokat, og fikk nei på alle intervjuforespørsler til politiet og påtalemyndigheten. Deretter la vi publiseringsløpet med en rekke artikler og reportasjer i Dagsrevyen, Dagsnytt, Morgennytt, Dagens, Ukeslutt, Helgemorgen, NRK.no og to podkast-episoder for å nevne noe.

5. Kilder, medgang og motstand

Muntlig kildepleie over lang tid har vært det metodisk viktigste i denne saken. Hovedpersonen William Nygaard sa blankt nei til å medvirke første gang jeg møtte han. Siden den gang har det utviklet seg gradvis. De første ti årene følte jeg at jeg plaget ham hver gang jeg tok kontakt. Men etter noen år kom vendepunktet; Nygaard valgte å kontakte meg i stedet for politiet da han fikk tips i sin egen sak. Det var en tillitserklæring og et dilemma. For det er jo politiet som har maktmidlene. Hva skulle jeg gjøre hvis jeg virkelig kom nær en løsning som innebar at jeg burde gå til politiet med mine opplysninger? Svaret på det var det umulig å gi på forhånd.

Jeg har hatt et mangefasettert kildeforhold til politiet. Ledelsen ved Oslo politidistrikt har vært avvisende. De har nektet å medvirke, avvist innsynsforespørsler og nektet fotografering. Da jeg laget den første dokumentaren om saken i 1997 hadde jeg opprinnelig en avtale om at jeg skulle få innsyn i en statusrapport i god tid slik at vi kunne publisere en dokumentar den dagen rapporten ble lagt fram. Det fikk jeg imidlertid ikke. Vi bestemte oss derfor for å publisere uten kommentar fra politiet. I tiden før publisering rettet jeg gjentatte forespørsler til kriminalsjef Roger Andresen. De ble ikke besvart. Vi ble derfor overrasket da vi åpnet Aftenposten den dagen vår politikritiske dokumentar skulle sendes og kunne lese et intervju der han hevdet at Nygaard-saken var gjenopptatt i full bredde.

Da jeg laget en ny dokumentar 11 år seinere, oppstod de samme problemene. Ingen i ledelsen ved Oslo politidistrikt ville uttale seg. De ville ikke ha møter for å bli orientert om innholdet i dokumentaren, og de ville ikke diskutere verken tilsvares- eller sikkerhetsaspekter. Jeg ventet i

nesten to måneder på å få tillatelse til å avfotografere de åstedsmappene som jeg hadde scannet tidligere.

Vi publiserte også den dokumentaren uten kommentar fra politiet. En reporter fra nyhetsavdelingen fortsatte å mase, og en dag stilte seksjonssjef Hanne Rohde opp for å imøtegå kritikken om mangelfull oppfølging av Kripos-rapporten. Vi som lager dokumentarer opplever ofte dette, at de vi kritiserer heller stiller hos noen som ikke har detaljkunnskap om saken. Det spesielle i dette tilfellet var at Rohde, som da var fersk i seksjonssjefstillingen sendte meg en SMS hvor hun beklaget at hun hadde gitt feil informasjon. Vi gjorde ikke mer med den saken den gangen.

Jeg fikk også et spesielt kildeforhold til Kjell Vidar Lauritsen. Han meldte seg for politiet med nye opplysninger etter at han så TV 2-dokumentaren i 1997. Hans forklaringer førte til at saken ble gjenopptatt året etter. Men som vitne ble han sviktet av politiet. Etter løslatelsen av Ali i mars 98 ble alt han hadde sagt i fortrolige vitneavhør ved en tabbe utlevert til Alis advokat Per Danielsen. Lauritsen var i utgangspunktet skeptisk til å stille åpent på TV, men gikk til slutt med på det. Etter publisering har jeg møtt han en rekke ganger. Som ytringsfrihetsforkjemper presset han meg. Hva brukte jeg egentlig min journalistiske frihet til, og hva aktet jeg å gjøre med den kunnskapen jeg hadde om saken? Presset fra ham, og den sviktende vitnebeskyttelsen politiet ga ham medvirket til at jeg ikke ga meg.

Jeg har ellers brukt mye tid på iranske kilder i håp om å finne indisier eller bevis. Det har vært utfordrende. Det har ikke manglet spennende teorier, og spennende påstander. Men jeg har flere ganger oppdaget at kildene har hatt et relativt omtrentlig forhold til sannheten, og det har i så måte vært en spesiell utfordring å kvalitetssikre alle opplysninger.

6. Spesielle erfaringer

Jeg har mottatt drapstrusler. Jeg har vært i tre rettssaker. Jeg har hatt sikkerhetstiltak og har sovet med «panikk-knapp» på nattbordet. Men den mest spesielle erfaringen er reisen til Iran i 1997. Jeg søkte om visum under forutsetning av at jeg fikk et intervju på høyt plan om Rushdie og Nygaard-saken. Da jeg dro var avtalen klar, men da jeg kom fram var den ikke det. Den ble stadig forskjøvet. Til slutt fikk jeg presset gjennom en intervjuavtale på avreisedagen.

Mens vi var i Iran, fikk vi tildelt en tolk gjennom myndighetene. Han snakket svensk og sa at han gjerne ville komme tilbake til Norge. Først da jeg kom hjem skjønnte jeg hvorfor han sa det slik. Det viste seg at han var erklært Persona non grata i Norge etter at han gjentatte ganger hadde operert under falskt navn. Han hadde blant annet forsøkt å infiltrere Skolenes Landsforbund da de skulle organisere en foredragsturne med en sentral iransk eksilpolitiker. Han ble avslørt og sendt ut av landet. Vi laget nyhetssaker om hans aktivitet og mistanken om at infiltrasjonen var en del av en attentatplan.

Rett før jeg dro til Iran fikk jeg også vite at en lokalt ansatt ved den norske ambassaden i Teheran hadde utstedt falske visa. Jeg visste at de ansatte ved ambassaden ikke ønsket publisitet om saken. Jeg var avhengig av deres hjelp, men ville samtidig å lage nyhetssaker om svindelen. Det var krevende da jeg var i Teheran, og vi fikk ikke lov til å ta bilder av teleksen som ble brukt til

forfalskningene. Men da jeg kom hjem jobbet vi videre. Via kilder i andre Schengen-land fikk vi bekreftet falskneriet slik at vi kunne publisere nyhets sakene om visumforfalskningene.

Det har også vært spesielt å forsvare vår journalistikk i retten. Etter programmene i Rikets tilstand i 2001 saksøkte Jan Simonsen programleder Gerhard Helsing for utsagn han kom med i etterkant av programmene om Nygaard og Enka. Jeg hadde status som vitne. Søksmålet ga oss mulighet til å stevne Ali. Men Simonsens advokat Per Danielsen var dessverre ikke i stand til å spore ham opp, verken for å vitne i salen eller pr telefon. Simonsen tapte saken på alle punkter. Det samme gjorde hans venn Ivar Berge som også saksøkte TV 2. I den saken måtte jeg møte som representant for TV 2. Jeg møtte også Berge i retten seinere, da ble han dømt til å betale bot fordi han hadde drapstruet meg gjentatte ganger. Han gjentok også drapstruslene etter Brennpunktprogrammet flere år seinere.

Det har videre vært spesielt å registrere hva tidligere etterforskningsleder Leif A Lier har gjort for å sverte mitt arbeid. Han skrev blant annet et brev til TV 2 for å advare mot min virksomhet, og brukte mesteparten av kapittelet om Nygaard-saken i sin selvbiografi til å skrive nedsettende om min journalistikk.

Det var også spesielt å holde på nyheten om gjenopptakelsen av saken i et helt år. Det var en stor utfordring i forhold til kilder, kolleger, venner, familie og ikke minst i forhold til de som var involvert i bokutgivelsen og etterforskningen. Jeg visste at det kunne være uheldig for etterforskningen dersom det ble kjent at saken var gjenopptatt. Jeg hadde også en egeninteresse av å holde på nyheten fram til jeg var ferdig med boka. Jeg trodde det kunne bli pågripelse, og visste at en eventuell siktelse ville gjøre det juridisk og etisk vesentlig lettere å skrive om indisiene. Men samtidig var jeg klar over at min kunnskap og mine analyser kunne ha betydning for politiarbeidet. Jeg hadde delt noe informasjon med politiet, men kun det som var åpent. Det var derfor en lettelse da vi bestemte oss for å publisere boka høsten 2010. Jeg håpet at den kunne bidra med opplysninger som var viktige både for publikum og for politiet.

I denne saken har jeg også brukt mye tid på blindspor. En rekke kilder har kontaktet meg med historier som har vært relativt ville. Noen har også kontaktet William Nygaard, og insistert på å snakke med han og ikke med politiet. Han har da bedt meg om å bli med for å høre beretninger som neppe har vært sanne. Jeg har f.eks. brukt mye tid på å sjekke fly-logger etter beretninger om at diplomaten kom tilbake til Norge med privatfly.

Rent metodisk har jeg også gjort en del spesielt. Vi fikk vite at Ali hadde skutt mye på trestammer, trestubber og våte telefonkataloger rett bak skytebanen i Maridalen etter stengetid for å teste ekspanderende ammunisjon. Vi bestemte oss for å gjøre et litt vilt forsøk. Etter at vi hadde søkt gjennom området og plukket opp kuler fra trestubber fikk vi skogetaten til å sage ned et tre. Så sjekket vi om noen av kulene kunne være Federal Hydrashock. Det var de ikke.

Vi gjorde også en fotokonfrontasjon med den unge praktikanten som hadde sett gjerningmannen. Dette skjedde på et tidspunkt da hun fortsatt ville være anonym. Vi anonymiserte henne ved hjelp av parykk og sminke, la fram seks passbilder og filmet mens hun studerte ansiktene. Ett av de var av

en antatt gjerningsmann, og hun pekte ut akkurat det bildet. Ut over dette har det vært flere andre blindspor, og noen andre grep som vi av kildevern hensyn ikke kan skrive om.

Jeg syns ellers det var litt spesielt å bli romankarakter. I boka «Døden på Stortinget» skriver Jan Simonsen en slags nøkkelroman om denne saken. I boka opptrer en relativt ufordragelig journalistkarakter i TV 2s dokumentar-redaksjon som beskyldes for å ha forårsaket et selvmord på grunn av at han urettmessig har kastet mistanke mot en person. Journalisten blir til slutt tatt av dage på bestialsk vis ved å bli skåldet og druknet i et badekar.

7. Jus og etikk.

Denne saken har vært krevende, både etisk og juridisk. VVP maner til varsomhet i omtalen av kriminalsaker. Men plakaten slår samtidig fast at pressen har et særskilt ansvar for å forsvare ytrings- og trykkefriheten. Jeg har jobbet hardt for å balansere de to forholdene opp mot hverandre. Advokater og redaktører har vært tungt inne i vanskelige vurderinger.

Det mest krevende har handlet om identifikasjon av mistenkte og siktede. Vanligvis innretter vi våre etiske vurderinger etter den formelle statusen mistenkte har. Men det kan ikke gjelde alle saker, da blir vi et talerør for politiets vurderinger. I vår presentasjon har vi derfor publisert en rekke detaljerte opplysninger for å gi publikum innsikt i indisekjedene. Dette gjelder særlig Ali som nå formelt sett er sjekket ut av saken. Vi har ikke brukt navn og kun et sladdet bilde. Ali kan være både fornavn og etternavn. Det er over 7 000 som heter Ali i Norge. Vi har gitt både han og hans advokater alle muligheter til å ta til motmæle. De har avstått, noe som ikke kan være til hinder fra å publisere.

Når det gjelder libanesiske Moussawi var saken enkel i siste runde, i og med at han stilte til intervju. Når det gjelder diplomaten valgte NRK i denne omgang å omtale han anonymt. Vi gjorde en rekke forsøk på å få han i tale. Han la på røret, og besvarte ikke e-poster. Vi ble likevel enig om at vi i første omgang skulle omtale han anonymt.

Jeg mener det har vært viktig å presentere det omfangsrike materialet såpass detaljert slik at publikum kan få innsikt i saken og gjøre seg opp en mening om kvaliteten i politiets arbeid. Jeg mener også at det er en stor fordel å ha et stort format som bok eller TV -dokumentar til en slik presentasjon. Da blir det rom for flere detaljer og bedre drøfting av fakta og påstander som det ville ha vært problematisk å heise i et kortere format.

8. Sikkerhet.

Det har vært betydelig sikkerhetsutfordringer knyttet til arbeidet med denne saken. Jeg har vært avhengig av et sikkerhetsmessig samarbeid med den politietaten som vi gransket og kritiserte. Da jeg sendte den første dokumentaren i 1997 gikk det fint. Politiet rådet meg til å være bortreist på dagen og sørget for ekstra patruljering utenfor boligen. TV 2 sørget samtidig for at jeg fikk installert alarm. I flere uker sov jeg med en panikk-knapp på nattbordet. Da jeg laget en ny dokumentar i 2008 fikk TV2s ledelse et helt annet svar fra politiet. I en e-post kom politiets informasjonssjef med en entydig advarsel der det stod: «Oslo politidistrikt vil på det sterkeste advare TV 2 mot å sende programmet hvis dette kan medvirke til å sette personers liv eller helse i fare.»

Det har også vært betydelige sikkerhetsvurderinger i forkant av reisene til Iran og Libanon. Før og etter reisen til Iran i 1997 hadde vi god kontakt med Politiets Overvåkingstjeneste, og også ambassaden i Teheran. I forkant av reisen til Libanon hadde vi en lang rekke sikkerhetsvurderinger i forhold til oppholdet i Beirut. Vi vurderte alle tenkelige scenarier i samråd med NRKs sikkerhetsekspert, og hadde bistand fra eksterne sikkerhetselskaper. Det var en stor fordel å reise sammen med Alayoubi som er fra Beirut. Vi hadde også grundige vurderinger av vår IT-sikkerhet i forbindelse med publiseringen av opplysninger om at en eks-diplomat medvirket. Vi har også tidligere tatt noen forholdsregler når vi har oppsøkt den siktede Ali for å overlevere brev med tanke på imøtegåelse. Bortsett fra gjentatte drapstrusler fra Jan Simonsens venn har det ikke oppstått noen ubehagelige situasjoner.

9. Internasjonalt gjennomslag.

Denne saken har også hatt et brukbart internasjonalt gjennomslag. Den første dokumentaren jeg laget ble solgt til fransk og tysk TV. Jeg vært intervjuet i bl.a. Guardian, New York Times og Weekendavisen. Jeg har deltatt i en episode av BBCs podkast-serie Fatwa og bistått BBC da de laget dokumentar om Rushdie-saken.

Mitt arbeid har medvirket til at det ble igangsatt nye forhandlinger mellom Iran og Storbritannia for å få slutt på Irans aktive støtte til fatwaen. Dette skjedde etter at jeg intervjuet Ebrahim Rahimpour i Iran i 1997. TV 2 fikk da henvendelser fra den britiske og den tyske ambassaden med ønske om å få tilgang til hele intervjuet. Vi publiserte intervjuet i sin helhet en ettermiddag og sendte utskrift til ambassadene. En tid etterpå startet forhandlingene og året etter ble det inngått en avtale som innebar at fatwaen ikke lenger var aktivt gjeldende.

Jeg nevner også at jeg har holdt foredrag om Rushdie-saken og karikaturstriden på internasjonale seminarer, blant annet på Bali media forum i verdens mest folkerike muslimske land. Videre har jeg holdt en rekke foredrag om saken i den videregående skolen, og har med stor glede merket et betydelig ungt engasjement. *Jeg betrakter det som en av de viktigste dagsorden-resultatene: At jeg gjentatte ganger har minnet folk i alle aldre, både de med og uten makt, på betydningen av å forsvare ytringsfriheten.*

Dette arbeidet hadde ikke vært mulig å gjennomføre uten betydelig støtte fra kollegaer og redaktører. De viktigste i siste runde er Mohammed Alayoubi, Tormod Strand og Lokman Ghorbani. Ståle Hansen, Arve Bartnes, Solveig Husøy, Marius Tetlie, Sidsel Avlund og Per Arne Kalbakk har vært sentrale støttespillere når det gjelder etikk, sikkerhet og presentasjon. Vibeke Haug og Cecilie Ellingsen var avgjørende for gjennomslaget i 2012. Gerhard Helskog, Tonje Steinsland, Frank Melhus, Eldar Nakken, Kjell Øvre Helland og Finn H Andreassen var viktige for TV2-prosjektene. Per Bangsund, Richard Aarø og advokatene Cato Schiøtz og Sigurd Holter Torp har vært sentrale i forbindelse med bokutgivelsene.

10. Konsekvenser.

- Fornyet etterforskning og pågrepelse 1998.
- Gjenopptakelse av etterforskningen 2008.
- Spesialenheten etterforsker Oslos visepolitimester 2011.
- Siktelse mot to personer 2018, en av de siktede var diplomat
- Forhandlinger som førte til at det ble slutt på Irans støtte til fatwaen 1998.

11. Publiseringer:

- TV2-dokumentaren «Attentatet i Dagaliveien» i 2007 med omredigert versjon i 2008
- Boka «Attentatet» på Tiden forlag i 2 000 (som ble belønnet med SKUP-diplom)
- En episode av programserien Rikets tilstand på TV 2 i 2001.
- Dokumentaren «Blodsporene fra Dagaliveien» på TV 2 i 2008. (som førte til gjenopptakelse)
- Boka «Hvem skjøt William Nygaard?» på Tiden forlag i 2010.
- Brennpunktdokumentaren Dødsdømt i NRK i 2012 med omredigert versjon etter siktelsene i 2018.
- En rekke reportasjer i TV2-nyhetene, Dagsrevyen, Dagsnytt, NRK.no og to podkast-episoder om identiteten til de to siktede høsten 2021.

12. Hva er nytt?

I løpet av de 28 årene jeg har jobbet med saken har jeg presentert i overkant av 60 saker som jeg mener kan karakteriseres som genuine nyheter / avsløringer. Det har handlet om mangler ved etterforskningen, polititabber, visumforfalskninger, iranske agenter i Norge, uforklarlige løslatelser, surr med vitneforklaringer, manglende grensekontroll, mistenkte som har hatt med seg våpen inn på Stortinget.

De mest sentrale nyhetene handler om at dokumenter er borte, at saken ble henlagt, at saken ble gjenopptatt, at to personer er siktet, og at en av de siktede var diplomat ved den iranske ambassaden. Her er en stikkordsmessig oversikt over nyhetene i tilknytning til hver enkelt publisering.

1997/98 Dokumentaren "Attentatet i Dagaliveien" + totalt 14 saker på TV2-nyhetene:

- Svikt i grensekontrollen. Uklart om toll eller politi skulle kontrollere.
- Forhør av sentralt nabovitne somlet bort.
- Rushdie-komiteene ble ikke kontaktet av politiet.
- Norsk-pakistanske Ali dro til Iran med enveis-billett dagen etter drapsforsøket.
- Ali ble avhørt i Pakistan, fengslet i Norge, løslatt, og avhørt rettslig.
- Hemmeligstemplet rapport fra Kripas anbefalte videre etterforskning av Ali.
- Anne Holt var en av Alis advokater og anbefalte at han kun skulle forklare seg rettslig.
- Em førstesekretær ved Irans ambassade var tidlig i søkelyset. Han kom til Norge rett etter bokutgivelsen i 89, og forlot landet kort tid før drapsforsøket. Ambassaden sendte brev om hans fratreden den dagen Nygaard ble skutt.
- Iran vil fortsatt ta Rushdie av dage. Intervju med Ebrahim Rahimpour
- Irans ambassadør kalt inn på teppet til Utenriksdepartementet pga. intervjuet
- Utro lokalt ansatt ved Norges Iran-ambassade utstedte falske visa. Hadde bånd til den iranske etterretningstjenesten.
- Tolk som jobbet for den iranske ambassaden i Norge opererte under falskt navn. Forsøkte å infiltrere Skolenes landsforbund sa de skulle ha besøk av iranske opposisjonelle. Mannen var erklært uønsket i Norge.
- Nøkkelitne fortalte om mannen hun så i Nygaards hage. Hun ble så redd at hun umiddelbart forlot Oslo. Først fem uker etter attentatet meldte hun seg for politiet.
- Nabovitner fortalte om et pizzabud uten pizza og en teppeselger uten teppe som ringte på noen dager før Nygaard ble skutt. Hevdet at politiet ikke tok dem på alvor.

- Overvåkingsbilder fra den britiske etterretningstjenesten viste at Ali var innom Irans ambassade i London da han i 1994 var på vei fra Karachi til Oslo for å bli avhørt rettslig. Han fulgte ikke reiseplanen han hadde oppgitt til politiet fordi han angivelig mistet forbindelsen videre fra London.
- Jan Simonsen oppsøkte Oslos politimester for å hjelpe Ali med å få tilbake beslaglagte våpen. Hevdet at Kirsti Kolle Grøndahl var uegnet som Stortingspresident fordi hun stilte spørsmål ved hans sammenblanding av private interesser i saken.

2000: Boka Attentatet (Tiden Norsk Forlag)

- Ali ble arrestert på ny etter lang tids fornyet etterforskning i 1998.
- Ali ble løslatt uten at han ble avhørt. Løslatelsen skjedde uten at de som skulle avhøre han ble konsultert.
- Ali kjøpte først enveis-billett til Frankfurt. Deretter kjøpte han ny billett fra Frankfurt til Teheran. Der ble han avvist og sendt tilbake til Norge. Her kjøpte han en ny enveisbillett til Pakistan der politiet først fant ham i januar 94.
- Han reiste kun med håndbagasje, og skulle angivelig besøke sin syke mor i Pakistan.
- Han hadde ikke bare en Dan Wesson, men åtte andre skytevåpen. I beslaget var en avsaget hagle og en halvautomatisk pistol. Han hadde kjøpt ekstra løp til sin Dan Wesson i juni 1993. Dette solgte han angivelig til en kjøper som aldri har meldt seg.
- Jan Simonsen kjøpte en leilighet av Alis familie våren 1994 som han leide ut gratis til sønnene i familien. Stortingspolitikeren kjøpte også en skuddsikker vest til sin venn.
- Da Nygaard kom til forleggerforeningens julebord to måneder etter skuddene i Dagaliveien, ble det ringt inn en bombetrussel. Alle ble evakuert unntatt Nygaard og hans vakter. De satt på foreningsformannens kontor da bombekundene kom.
- Samme natt ble det også ringt inn en bombetrussel til Sunnaas. Kun Nygaard ble evakuert.
- Da Nygaard flyttet ut fra Sunnaas fikk han omfattende sikkerhetstiltak og måtte ha vakter hele døgnet. Men den norske staten hadde ingen pansret bil, og måtte låne en som Carl Bildt hadde brukt. Det var to innbruddsforsøk i bilen.
- Førstesekretæren ved den iranske ambassaden kom til Norge kort tid etter at "Sataniske vers" ble gitt ut i 1989. Han prøvde flere ganger å skaffe våpen på det illegale markedet i Oslo. Han flyttet brått og uventet ut av leiligheten og inn i ambassaden to uker før han forlot landet.
- En libanese som ble dømt for å ha drept fire kurdere på oppdrag fra den iranske stat i Berlin i 1992, hadde et norsk telefonnummer i telefonlista si. Da politiet fikk kjennskap til telefonnummeret var libaneseren utvist fra Norge, og de gjorde knapt noe mer med saken.

2001 Rikets tilstand

- Jan Simonsen tok i 1998 kontakt med politimester Ingelin Killengreen og fortalte at han ikke lenger hadde tillit til Oslo politidistrikt. Han uttrykte mistillit til tre navngitte polititjenestemenn som var aktive etterforskere i Nygaard-saken.
- Stortingspolitikeren hadde finansiert flere av våpnene til Ali, og hadde deltatt på skytetrening sammen med sin nære venn. De skjøt med ekspanderende ammunisjon mot trestammer og vedstabler i nærheten av skytebanen i Maridalen etter banens stengtid. De trente også med luftgevær på en skytebane i kjelleren på Stortinget.
- Simonsen hadde gang på gang fortalt at hans pakistanske venn var en godt integrert nordmann og en moderat muslim. I TV2-programmet fortalte to kilder at Ali flere ganger hadde gitt uttrykk for det motsatte, en sterk og tydelig støtte til fatwaen.

- Etter arrestasjonen i 1998 tok Per Danielsen over som advokat for Ali. Han var også advokat for sin nære venn Jan Simonsen, og presset hardt på for å få ut alle dokumenter i saken. Han fikk til slutt ut alt i strid med vitnebeskyttelsen av en kilde.
- Ali hadde med seg våpen inn på Stortinget da han var på besøk hos Jan Simonsen. Det ble funnet prosjektiler i skrivebordsskuffen til Simonsen som ble levert til politiet.

2008 Blodsporene fra Dagaliveien (dokumentar 70 minutter)

- Saken fikk formell status som henlagt i 2007, uten at dette ble formidlet til offeret eller offentligheten
- Pågripelsen av Ali var svært nøye planlagt. William Nygaard ble personlig varslet av politimester Ingelin Killengreen om at det kom til å skje noe i saken.
- I et håndskrevet anonymt brev til TV 2 stod det at det var kriminalsjef Roger Andresen personlig som løslot Ali da han ble pågrepet i 1998.
- Etterforskningsleder Magne Eilertsen fortalte at han og resten av teamet var overrasket og forbitret over løslatelsen, og at de aldri hadde fått noen forklaring.
- Willy Haugli fortalte at han som politimester ble holdt utenfor, og at han hadde mistanke om at det var noen som ønsket at saken ikke skulle løses.
- Vi presenterte et spor knyttet til en iraner svært detaljert. Politiet hadde også fått tips om iraneren, men hadde raskt sjekket ham ut av saken fordi han hadde perfekt alibi. Ifølge politiet satt han på et fly til Oslo da Nygaard ble skutt. Det politiet ikke visste var at han til tross for sin flyktningsstatus jobbet tett med den iranske ambassaden. I flere av attentatene Iran stod bak i Europa ble ambassadene brukt til å utstede pass som kunne forvirre etterforskerne

2010 Boka " Hvem skjøt William Nygaard?"

- Saken var gjenopptatt og flyttet fra Oslo politidistrikt til Kripos. Grunnen var at statsadvokaten fant betydelige mangler ved etterforskningen.
- Dokumentene om løslatelsen i 1998 var forsvunnet. De lå ikke i saksmappene som ble oversendt statsadvokaten, og dukket først opp flere måneder seinere.
- Overvåkingsbildene som viste at Ali var innom Irans ambassade i London da han var på vei fra Pakistan til Norge for å bli rettslig avhørt var borte.
- Alis nære familie kjente ifølge politiforklaringen ikke til hans spontane Iran-reise.
- Vi fortalte hva han ble siktet for i Karachi, og hva som var bakgrunnen.
- Ali dro til Iran mens han oppholdt seg i Pakistan, dette var ukjent for politiet.
- Jan Simonsen sendte en skriftlig tilleggsforklaring til politiet om Alis uskyld.
- Simonsen tok opp samtaler med lederne for en skyteklubb på tape for å bistå Ali med å få tilbake våpnene sine.
- Det ble ikke drevet paralleletterforskning i Norge da Ali ble pågrepet i Pakistan. Det ble gjort flere taktiske og juridiske tabber da etterforskningsledelsen var i Pakistan.
- Åtte politikilder sa at saken i realiteten er å betrakte som løst. Mange av dem var forundret over at det ikke skjedde noe mer, selv om de også vedgikk at saken var juridisk komplisert på grunn av feil som ble begått i en tidlig etterforskningsfase.
- I boka presenterte jeg en rekke nye opplysninger om en mistenkt libanese og en mistenkt iraner.
- I referatet fra et møte mellom Rushdie-komiteen og Utenriksdepartementet skriver referenten flere parenteser der han karakteriserer møtedeltakernes anklager mot Iran som ubegrunnede.

2012 Dokumentaren "Dødsdommen", NRK Brennpunkt

- Oslos visepolitimester Roger Andresen ble etterforsket av Spesialenheten for politisaker i perioden fra midten av juli 2011 til desember 2011. Han var mistenkt for grov uforstand i tjenesten i forbindelse med løslatelsen av Ali.
- Da spesialenheten gikk inn i våpensaken, oppdaget de at alle dokumenter i saken var forsvunnet fra arkivet ved Oslo politidistrikt.
- Statsadvokat Lasse Qvigstad fortalte at Oslo politidistrikt gang på gang maste om å henlegge saken.
- Både statsadvokat Lasse Qvigstad og fungerende Kripes-sjef Ketil Haukaas kom med knallhard kritikk mot Oslo politidistrikt. De at det var en rekke etterforskningskritt som burde ha vært gjennomført, men som av ulike årsaker ikke var fullført.
- For første gang fortalte mannen som skrev den hemmeligstemplede Kripes-rapporten i 1996 om hvilke anbefalinger de kom med når det gjaldt videre etterforskning.
- Etter samtaler med en rekke politikilder kunne vi slå fast at Oslo politidistrikt ikke gjorde noe aktivt i forhold til de rådene om videre etterforskning som Kripes foreslo.
- Kripes bekreftet at bildebevisene fra Alis besøk hos den iranske ambassaden i London i 1994 var forsvunnet.
- Ansvarlig jurist i saken i 1998, Sven T Røer fortalte i et intervju at han ikke ble konsultert før løslatelsen av Ali, og at han aldri hadde opplevd maken i løpet av alle sine år som påtalejurist. Han sa også at pågripelsen var særdeles nøye planlagt.

2018 Kripes sikter to personer

- Kripes har siktet to personer for drapsforsøket. De er bosatt i utlandet
- De siktede har tilknytning til et fundamentalistisk miljø. En av de er fra Libanon

2021 En av de siktede var diplomat ved ambassaden

- En tidligere iransk diplomat er en av de siktede. Han har hatt en rekke sentrale diplomatiske funksjoner etter at han dro fra Oslo, fire dager før drapsforsøket.
- Vi publiserte opplysninger om indisiene mot han, og hans diplomatiske karriere.
- Vi fortalte at libaneseren Khalid Moussawi var den andre siktede. Vi fortalte om indisiene, og hans bånd til Hizbollah. Han stilte til intervju og sa at han ikke har hatt noe med saken å gjøre.
- Begge de to siktede var i Tyskland få dager før attentatet. Også Irans informasjonsminister var der.

13. Vedlegg

Det er publisert en lang serie med saker fra 1997 og fram til 2022. Vedlagt er lenker til et utvalg av sakene. Dokumentarene som er publisert på TV 2 er kun åpent tilgjengelig fra 15.januar til 15. april 2022. Boka Attentatet er tilgjengelig via Nasjonalbibliotekets database, mens boka «Hvem skjøt William Nygaard?» er vedlagt som PDF.

Hovedpubliseringer

15.12.1997: Dokument 2: Attentatet i Dagaliveien. TV 2

<https://www.tv2.no/v2/1717274/>

11.10.1998: Dokument 2: Attentatet i Dagaliveien/ Utvidet og omredigert versjon. (65 min)

Rikets Tilstand 10.10.2001:

<https://www.tv2.no/v2/1717208/>

01.11.2000: Attentatet. Bok Tiden Forlag. 305 sider

https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2014110608067?page=17

11.10.2008: Blodsporene fra Dagaliveien, dokumentar TV 2 (70 min)

<https://www.tv2.no/v2/1717197/>

26.09.2010: Hvem skjøt William Nygard? Bok Tiden forlag (430 sider)

[Les PDF-versjon av boka her](#) - [Forlagets omtale av boka](#)

18.09.2012: Brennpunkt dødsdommen NRK (i samarbeid med Cecilie Ellingsen) 59 min

<https://tv.nrk.no/serie/brennpunkt/2012/MDUP11000812>

09.10.2018: Kripes har siktet to personer for drapsforsøket NRK radio, TV, nett.

https://www.nrk.no/dokumentar/skuddene-mot-william-nygaard_-flere-siktet-for-attentatet-1.14237346

11.11.2021: Her er mannen som er siktet i Nygaard-saken. NRK TV, radio, nett.

<https://www.nrk.no/dokumentar/her-er-mannen-som-er-siktet-for-attentatet-pa-william-nygaard-1.15720862>

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/202111/NNFA19111121>

12.11.2021: Siktet i Nygaard-saken var diplomat Irans ambassade. NRK radio, TV, nett

https://www.nrk.no/dokumentar/nrk-avslorer_-var-diplomat-ved-irans-ambassade-i-oslo_-siktet-for-nygaard-attentatet-i-1993-1.15722722

<https://tv.nrk.no/serie/nyheter/202111/NNFA41053121>

Hvem prøvde å drepe William Nygaard? Pod-cast NRK To episoder 24.11.-21 + 02.12.21

https://radio.nrk.no/podkast/oppdatert/l_5168ec9a-037e-49b2-a8ec-9a037eb9b27c

https://radio.nrk.no/podkast/oppdatert/l_1a31d44c-c317-4e7d-b1d4-4cc3170e7d2e

Et utvalg andre publiseringer.

Jeg har publisert en serie med andre saker. De fleste er publisert på TV2-nyhetene. De kan ikke lenkes til. Jeg har ikke bestilt kopier av innslagene, ettersom det meste er omtalt i bøker og dokumentarer som jeg har laget seinere. Men jeg legger ved den skriftlige oversikten over sakene slik de er registrert i TV2s arkiv.

- POLITIET ETTERLYSER MANN I HVIT FRAKK SETT I NÆRHETEN AV FORLAGSDIREKTØR WILLIAM NYGAARDS BOLIG tx-930371u-pgm-arkiv 16.10.1993
- I MORGEN ER DET TRE ÅR SIDEN DRAPSFORSØKET PÅ FORLAGSSJEF WILLIAM NYGAARD - POLITIET MOTTAR FREMD tx-960557u-pgm-arkiv 10.10.1996
- RUSHDIE HÅPER REGJERINGEN BONDEVILK VIL GJØRE MER FOR HANS SAK ENN APREGJERINGEN, RUSHDIE ER I NORGE txo-nyheter-pgm-970547u-200997 20.09.1997 0:00

- IFM DRAPSFORSØKET PÅ WILLIAM NYGAARD: UTRO TJENER VED DEN NORSKE AMBASSADEN I TEHERAN HAR I FLERE tx-970754u-pgm-arkiv 12.12.1997
- IFM DRAPSFORSØKET PÅ WILLIAM NYGAARD: TOTAL SVIKT I GRENSEKONTROLLEN LIKE ETTER ATTENTATET - txo-nyheter-pgm-970755u-131297 13.12.1997
- DØDSDOMMEN OVER FORLAGSDIREKTØR WILLIAM NYGAARD STÅR VED LAG, IFØLGE DET IRANSKE UTENRIKSDEPARTE tx-970763u-pgm-arkiv 14.12.1997
- ATTENTATET MOT WILLIAM NYGAARD: NYGAARD SJOKKERT OVER AT DØDSDOMMEN FRA DET IRANSKE UTENRIKSDEPARTE tx-970767u-pgm-arkiv 15.12.1997
- UTENRIKSDEPARTEMENTET RETTER EN SKARP PROTEST MOT IRAN FORDI MYNDIGHETENE I LANDET HAR GJENTATT OG F tx-970773u-pgm-arkiv 17.12.1997
- TOLK VED DEN IRANSKE AMBASSADEN NEKTET VISUM, BRUKTE FALSK IDENTITET FOR Å INFILTRERE SEG I FAGBEVE tx-970775u-pgm-arkiv 19.12.1997
- JAN SIMONSEN SKRIVER I ET BREV TIL KIRSTI KOLLE GRØNDAHL AT HUN ER USKIKKET SOM STORTINGSPRESIDENT tx-980030u-pgm-arkiv 14.01.1998
- UTENRIKSMINISTER KNUT VOLLEBÆK ØNSKER ET SAMLET NORDISK UTSPILL MOT IRAN - BELØNNING FOR Å DREPE txo-nyheter-pgm-980156u-260298 26.02.1998 0:00
- I NYGAARDSAKEN HAR DET KOMMET FREM NYE OPPLYSNINGER SOM KNYTTER REGIMET I IRAN TETTERE TIL txo-2100-pgm-980560u-090998 09.09.1998 1:51
- ATTENTATET MOT WILLIAM NYGAARD: POLITIET FORTELLER OM HOVEDSPORET I SAKEN, BOKEN SATANISKE VERS AV S txo-2400-pgm-980667u-081098 08.10.1998 3:28:51
- NYGAARD ATTENTATET MOT WILLIAM NYGAARD VAR NØYE PLANLAGT, TO VITNER FORTELLER OM MERKELIG txo-2100-pgm-980673u-121098 12.10.1998 1:13
- A-RUSHDIE BÅDE DEN NORSKE OG DEN INTERNASJONALE RUSDIEKOMITEEN BLE I DAG NEDLAGT, VIL VISE AT DE TA tx-183019101998-pgm-arkiv 19.10.1998
- Salman Rushdie kritiserer norsk politi og norske myndigheter N-RUSHDIEKRITIKK-2211-XXX-2100#T 22.11.2008 1:47

Jeg har ikke lagt ved radiosakene, ettersom hovedinnholdet er omtalt på nett eller på TV.

Utvalgte publiseringer på nett, fra 2008 og utover:

[Her løp Nygaard for livet](#) TV2.no 11.10.2008

[Nygaard-etterforsker reagerte på løslatelse](#) TV 2. 14.10.2008

[Rushdie kritiserer norsk politi](#) TV 22.11.2008

[Riksadvokaten ber om ny vurdering av etterforskningen i Nygaard-saken](#) TV 2. 14.02.09

[Politidokumenter forsvant i Nygaard-saken](#) TV2 24.10.2010

[Hvem skjøt William Nygaard](#) Forlagets omtale med lenker 24.10.2010

[Refser politiet i Nygaard-saken](#) NRK september 2012

[20 år med polititabber og uhell](#) NRK 17.09.2012

[Rushdie mener politiet gjorde for lite i Nygaard-saken](#) NRK 18.09.2012

[Polititopp etterforsket for uforstand i tjenesten](#) NRK 19.09.2012

[Politiet maste om å henlegge Nygaard-saken](#) NRK 18.09.2012

[Flere siktet i Nygaard-saken](#) NRK 09.10.2018

[Nygaards sønn: – Tror på oppklaring](#) NRK 09.10.2018

[Her er mannen som er siktet for attentatet på William Nygaard](#) NRK 11.11.2021

[William Nygaard om siktet libanesiser – Han bør straks komme til Norge for å forklare seg](#) NRK 11.11.2021

[NRK avslører: Diplomat ved Irans ambassade i Oslo siktet for Nygaard-attentatet](#) NRK 12.11.2021

[William Nygaard: Et rystende bevis på statsterrorisme](#) NRK 12.11.2021

[Polititeori: Planlagt i Tyskland.](#) NRK 23.11.2021

[Nygaard-sakens viktigste vitne håper på oppklaring](#) NRK 12.11.2021

Publisering i 2022

Jeg har også laget saker om drapsforsøket nå i 2022. Den ene er omfattende gjennomgang av hele saken som kan være nyttig lesing for de som vil skaffe seg oversikt:

[Henlagt, gjenåpnet og uoppklart: Drapsforsøket som rystet Norge](#) NRK 08.01.2022

Den andre er en nyhetssak om at Kripos-rapporten ikke fulgte hoveddokumentene, men var nedlåst i en safe på politimesterens kontor.

[Polititopp om Nygaard-saken: – Jeg ble forledet til å snakke usant](#) NRK 08.01.2022

Omtale i andre medier da jeg var frilanser

Ettersom jeg var frilanser da jeg ga ut boka i 2010, og dermed ikke jobbet i en mediebedrift som publiserte fortløpende nyheter, legger jeg ved en del artikler om gjenopptakelsen fra andre medier som siterte fra mitt arbeid.

<https://www.nrk.no/norge/kripos-granskar-nygaard-attentat-1.7306220>

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/K0PnX/skuddene-mot-nygaard-etterforskes-paa-ny>

<https://www.nrk.no/norge/nygaard-etterforsker-innrommer-feil-1.7308322>

<https://www.bt.no/nyheter/innenriks/i/xMPJB/kripos-gransker-nygaard-saken-paa-ny>

<https://www.aftenposten.no/norge/i/zg64w/kripos-gransker-nygaard-saken-paa-ny>

<https://www.dagbladet.no/nyheter/krever-full-gjennomgang-av-attentat-etterforskningen/64327947>

<https://www.fvn.no/norgeogverden/i/em204/innrommer-feil-i-etterforskningen>

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/BJK7Me/nygaard-saken-hard-kritikk-mot-politiet>

<https://www.newsinenglish.no/2010/09/24/terror-victim-criticizes-police/>

Kronikker

Jeg har også skrevet et par kronikker om saken for NRK og Aftenposten

https://www.nrk.no/ytring/bokbal_rushdie-og-charlie-1.12202724

<https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/aW7la/en-soergelig-merkedag>

Internasjonal omtale:

<https://www.nytimes.com/2018/10/10/world/europe/norway-satanic-verses.html>

<https://www.theguardian.com/books/2010/nov/26/norwegian-publisher-william-nygaard>

<https://www.weekendavisen.dk/2018-42/samfund/norges-rushdie-sag>

<https://www.welt.de/politik/deutschland/article181943426/Rushdie-Buch-Iran-steckt-hinter-Attentat-auf-Verleger-der-Satanischen-Verse.html>

<https://www.cbc.ca/news/entertainment/norway-reopens-satanic-verses-shooting-case-1.968563>

<https://actualitte.com/article/75662/insolite/l-affaire-des-versets-sataniques-est-rouverte-en-norvege>

Podkast-serien Fatwa på BBC

<https://www.bbc.co.uk/sounds/play/m0002hly>